

de MJenV

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Aanbieding Onderzoek Experiment gesloten
coffeeshopketen Rapportage nulmeting 2022

Datum
13 maart 2024

Projectnaam
Experiment gesloten
coffeeshopketen

Ons kenmerk
5288859

Bijlagen
2

1. Aanleiding

- Op 5 maart jl. is de definitieve versie van het 'Onderzoek Experiment gesloten coffeeshopketen. Rapportage Nulmeting 2022' ontvangen.
- In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) is het rapport opgesteld door een onderzoeksconsortium bestaande uit Breuer&Intraval, Rand Europe en het Trimbos-instituut.
- De nulmeting brengt de situatie in de deelnemende en vergelijkingsgemeenten voorafgaand aan de start van het experiment in kaart.
- Het betreft de tweede rapportage van het onderzoeksconsortium. Vorig jaar mei heeft u de eerste rapportage aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit betrof een voormeting.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd:

- Kennis te nemen van het onderzoeksrapport 'Experiment gesloten coffeeshopketen. Rapportage nulmeting 2022' (bijlage 1);
- Akkoord te gaan met bijbehorende aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer (bijlage 2);
- Akkoord te gaan met verzending van deze brief en de rapportage aan de Tweede Kamer.

Gelijktijdig worden de Kamerbrief en de rapportage aan de Minister voor Medische Zorg (MMZ) voorgelegd. De brief wordt namens u beiden verzonden met u als eerste ondertekenaar. Het WODC is een aan JenV gelieerde instelling en het rapport is - zoals de processen voorschrijven - aan de verantwoordelijke DG van JenV aangeboden.

3. Kernpunten

- Het rapport betreft een nulmeting. De nulmeting brengt de situatie in de deelnemende en vergelijkingsgemeenten voorafgaand aan de start van het experiment in kaart. Hiermee wordt de basis gelegd voor de

vervolgmetingen waarmee de ontwikkelingen in beide onderzoeksgroepen worden gevolgd.

- Het volledige onderzoeksontwerp kent een groot aantal onderzoeksvragen, maar de onderzoekers geven aan dat niet alle vragen bij deze meting al kunnen worden beantwoord. Zo kan vóór de start van het experiment nog niets worden gezegd over in hoeverre en op welke wijze het mogelijk is de 'gesloten coffeeshopketen' te creëren.
- De probleemstelling van de voorliggende nulmeting luidt:
 - Wat is de beleidstheorie van 'Experiment gesloten coffeeshopketen'?
 - En wat is (in de periode van september tot december 2022¹) de stand van zaken in de deelnemende- en vergelijkingsgemeenten op het gebied van: a) coffeeshops en het bijbehorende beleid, b) het aanbod en gebruik van cannabisproducten c) de aan cannabis gerelateerde overlast en illegale markt en d) volksgezondheid, voorafgaand aan de introductie van de aanlevering van legaal geteelde, op kwaliteit gecontroleerde cannabis aan coffeeshops via een gesloten keten.
- Het betreft de tweede rapportage van de onderzoekers. De MVWS en u hebben afgelopen mei de *voormeting* aan de Tweede Kamer aangeboden. Aanvankelijk werd deze data verzameld voor de nulmeting. Vanwege het uitstel van de start van het experiment en de door het kabinet gewenste toevoeging van een extra grote gemeente aan het experiment (en dus ook aan het onderzoek), is besloten om de resultaten die opgehaald zijn in het najaar van 2021 te gebruiken voor een voormeting en het jaar daarop alsnog een nulmeting uit te voeren.
- Op 21 maart a.s. vindt het Commissiedebat Drugsbeleid plaats met de VKC JenV. De voormeting staat geagendeerd voor dit Commissiedebat.
- Op 14 maart a.s. wordt het rapport gepubliceerd door het WODC en aan de Tweede Kamer gezonden.
- De VKC JenV kan kennis nemen van bijgaande rapportage en deze agenderen voor het Commissiedebat van 21 maart a.s.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
13 maart 2024

Ons kenmerk
5288859

Samenvatting rapportage

Er zijn in de aanbiedingsbrief geen onderzoeksresultaten uitgelicht. De resultaten van het onderzoek betreffen veel feitelijke data. Daar slechts een selectie van benoemen zou niet volledig en daarmee een onwenselijke interpretatie van de onderzoeksuitkomsten zijn.

In deze beslisnota is de resumerende paragraaf van de samenvatting van de onderzoekers integraal overgenomen:

Deze nulmeting schetst de situatie in het najaar van 2022 met betrekking tot coffeeshops, bezoekers en de illegale cannabismarkt in de gemeenten die deelnemen aan het experiment. De situatie in de interventiegemeenten is overeenkomstig met die in de vergelijkingsgemeenten. De basis die door de nulmeting wordt gelegd, lijkt adequaat om de ontwikkelingen, kansen en risico's van het experiment nauwlettend te volgen in de vervolgmetingen. In toekomstige metingen worden de ontwikkelingen per onderzoeksgroep vergeleken met de situatie in de nulmeting.

¹ Een deel van de onderzoeksactiviteiten vond al voor september 2022 plaats. Het bureauonderzoek voor het opstellen van de beleidstheorie is verricht in de periode eind januari 2021 tot december 2021 en interviews met (in)directe betrokkenen en coffeeshopeigenaren vonden plaats in het najaar van 2021.

De nulmeting illustreert dat bezoekers van coffeeshops in de huidige gedoogsituatie in de meeste gevallen tevreden zijn met het aanbod, de prijs en de gebruikerservaring van illegaal geproduceerde cannabis die in coffeeshops wordt verkocht. De keuze om hasj of wiet in een coffeeshop te kopen, wordt vooral beïnvloed door de locatie en sfeer van de coffeeshop en de kwaliteit van de aangeboden cannabis. Het onderzoek wijst eveneens uit dat in de directe omgeving van de coffeeshop weinig overlast wordt ervaren van de coffeeshop en/of zijn bezoekers. Desondanks onthult de nulmeting ook aanzienlijke nadelen van de huidige gedoogsituatie. Frequente coffeeshopbezoekers, vaak zware gebruikers, lopen een hoog risico op matige of ernstige stoornissen als gevolg van cannabisgebruik. Daarnaast bestaat het risico dat verontreinigde cannabis, bijvoorbeeld door schimmels of pesticiden, op de illegale markt wordt gekocht.

Het doel van het experiment is om te kijken of en hoe telers op kwaliteit gecontroleerde cannabis gedecriminaliseerd aan coffeeshops kunnen leveren. Het functioneren van de gecreëerde gesloten keten hangt onder meer af van: voldoende en een gevarieerd aanbod, een levensvatbaar bedrijfsmodel, de inzet van inspectie en handhaving, en de bekwaamheid van telers, distributeurs en coffeeshops om daarbinnen te opereren. Het is cruciaal dat gereguleerde cannabis op het gebied van kwaliteit, diversiteit en prijs kan concurreren met het aanbod in coffeeshops in gemeenten die niet deelnemen aan het experiment en de illegale markt.

Niettemin mogen de potentiële risico's van de gesloten coffeeshopketen niet worden onderschat. De normalisering en toename van cannabisgebruik en het aanhoudende aantrekkelijke alternatief van de illegale markt vormen uitdagingen. Ook vereist het uit het zicht verdwijnen van de illegale productie en drugsmarkt na de implementatie de aandacht. Deze factoren worden dan ook meegewogen in het onderzoek en de verdere monitor van het experiment.

4. Toelichting*

Het onderzoek naar het experiment wordt uitgevoerd door een onafhankelijk onderzoekconsortium in opdracht van het WODC. Het onderzoeksteam wordt begeleid door een bij de wet ingestelde Begeleidings- en evaluatiecommissie. Om de onafhankelijkheid te benadrukken zijn er geen ambtenaren van het beleidsdepartement en/of WODC-medewerkers lid van de Begeleidings- en Evaluatiecommissie. Ambtenaren hebben enkele malen (delen van) de vergaderingen bijgewoond als toehoorder om de stand van zaken van het experiment toe te lichten.

4.1 Politieke context

Na afloop van het experiment zal het dan zittende kabinet in opvolging van het experiment een oordeel vormen over de toekomst van het coffeeshopbeleid. De rapportages van het onderzoekconsortium en het verslag van de Begeleidings- en evaluatiecommissie zullen hier een belangrijke bron voor vormen.

Tijdens het plenaire debat over de wetswijziging elfde stad (28 februari jl.) heeft Kamerlid Jansen (NSC) gevraagd naar de opgenomen resultaten in de voormeting en welke resultaten niet in deze rapportage zijn opgenomen. Het wel/niet opnemen van resultaten betreffen keuzes van de onderzoekers in overleg met de Begeleidings- en Evaluatiecommissie. Tevens heeft zij gevraagd tijdens het debat waarom de rapportage van de nulmeting lang op zich heeft laten wachten. U heeft aangegeven de gemaakte keuzes sinds 2021 na te vragen bij onderzoekers en hier bij de aanbidding van de nulmeting op terug te komen. Deze

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
13 maart 2024

Ons kenmerk
5288859

informatie is daarom bij de onderzoekers opgevraagd. Deze informatie is op het moment van de lijn in gaan van de stukken echter nog niet ontvangen. Deze informatie wordt later aan de Tweede Kamer medegedeeld.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

4.2 Financiële overwegingen

Bij de ministeries van JenV en VWS is budget beschikbaar voor het experiment waar de kosten van het onderzoek ook onder vallen.

Datum
13 maart 2024

Ons kenmerk
5288859

4.8 Communicatie

- De brief en het rapport worden aan de Tweede Kamer aangeboden. Op 14 maart as. wordt het rapport gepubliceerd door het WODC en aan de Tweede Kamer gezonden.
- Ook de onderzoekspartijen zullen het rapport publiceren op hun websites na aanbieding aan de Tweede Kamer.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.